

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 16.12.2008
KOM(2008) 864 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET,
EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA
KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN**

**EN HALVTIDSUTVÄRDERING AV GENOMFÖRANDET AV GEMENSKAPENS
HANDLINGSPLAN FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD**

{SEC(2008) 3042}

{SEC(2008) 3043}

{SEC(2008) 3044}

{SEC(2008) 3045}

INLEDNING

I maj 2006 antog kommissionen meddelandet *Att stoppa förlusten av biologisk mångfald till 2010 – och därefter – Att upprätthålla ekosystemtjänster för mänskligt välbefinnande*¹. Enligt meddelandet är skyddet av den biologiska mångfalden en förutsättning för en hållbar utveckling. Det innehåller också en detaljerad handlingsplan för hur detta ska uppnås.

Den biologiska mångfalden prioriteras nu högre på EU:s politiska dagordning än någonsin tidigare. Vid Europeiska rådets vårmöte 2008 upprepades rådets fasta vilja att intensifiera ansträngningarna för att stoppa förlusten av biologisk mångfald till 2010 och därefter. Det betonades också vilken stor betydelse som Natura 2000 har för detta mål. Frågan är om denna politiska vilja på hög nivå också i praktiken lett till åtgärder för att stoppa förlusten av biologisk mångfald.

Denna halvtidsutvärdering visar vilka framsteg som gjorts sedan juni 2006 och beskriver de viktigaste åtgärder som vidtagits av EU och dess medlemsstater för att genomföra handlingsplanen för biologisk mångfald.

Den visar också att EU med största sannolikhet inte kommer att uppnå sitt mål att stoppa förlusten av biologisk mångfald till 2010. Intensiva insatser kommer att krävas under de närmaste två åren, både på EU-nivå och i medlemsstaterna, om vi ens ska komma i närheten av att uppnå målet.

I utvärderingen sammanfattas den nuvarande situationen för vart och ett av de fyra centrala politikområden, tio mål och fyra stödåtgärder som anges i 2006 års meddelande om biologisk mångfald. Där beskrivs också de viktigaste prioriteringarna för framtida åtgärder. Meddelandet innehåller också en kort redogörelse för det nuvarande läget och utvecklingstendenserna i fråga om biologisk mångfald, både inom EU och globalt.

LÄGE OCH UTVECKLINGSTENDENSER I FRÅGA OM BIOLOGISK MÅNGFALD

De preliminära resultaten från den första större "hälsokontrollen" av arter och livsmiljötyper som skyddas enligt habitatdirektivet visar att 50 % av arterna och kanske upp till 80 % av livsmiljötyperna av europeiskt bevarandebeteende har en ogynnsam bevarandestatus. Dessa resultat är inte förvånande, eftersom arternas nedgång och förstörelsen av livsmiljöer har pågått i Europa i många decennier. Denna utvecklingstendens kan inte vändas på några få år. För en del arter är dock utvecklingstendenserna positiva och återhämtningen för några av de större rovdjuren är en uppmuntrande indikator.

För över 40 % av de europeiska fågelarterna är bevarandestatusen ogynnsam. Fågelpopulationerna på landsbygden, som har minskat snabbt under de senaste årtiondena, börjar nu stabiliseras. En återhämtning kommer dock att ta längre tid. I augusti 2007 publicerade den aktade tidskriften *Science* en analys som visade att fågeldirektivet starkt

¹ KOM(2006) 216.

bidragit till att stoppa nedgången för flera av Europas mest hotade fågelarter². Direktivet har helt klart hjälpt dessa arter, framför allt det faktum att särskilda skyddsområden utsetts.

Den senaste utvärderingen av projektet för effektivare europeiska indikatorer på biologisk mångfald (*Streamlining of European biodiversity indicators*, SEBI 2010) visar också positiva utvecklingstendenser, t.ex. när det gäller vattenkvalitet. Antalet invasiva arter i Europa fortsätter dock att öka snabbt, vilket får allt fler negativa ekonomiska och ekologiska konsekvenser³.

Den globala situationen är ännu mer oroande, eftersom trycket på den biologiska mångfalden har intensifierats även på den korta tid som gått sedan milenniebedömningen av ekosystem lades fram 2005. Den ökade efterfrågan på jordbruksmark för livsmedel, energigrödor och betesmark ökar trycket på de naturliga systemen.

En undersökning om ekosystemens och den biologiska mångfaldens ekonomi⁴ visar att om inga åtgärder vidtas kommer den nuvarande minskningen av biologisk mångfald och därmed sammanhängande ekosystemtjänster att fortsätta och till och med ske i snabbare takt. År 2050 kommer uppskattningsvis ytterligare 11 % av de naturliga områden som fortfarande existerade 2000 att ha försvunnit. Nästan 40 % av den mark som i dag används för sådant jordbruk som har liten miljöpåverkan kan komma att börja användas för intensiv jordbruksdrift. Man beräknar att 60 % av korallreven kan ha försvunnit 2030 på grund av fiske, förorening, sjukdomar, invasiva främmande arter och korallblekning på grund av klimatförändringar. Denna förlust av biologisk mångfald och ekosystem hotar jordens funktioner, vår ekonomi och det mänskliga samhället. Den årliga välfärdsförlusten till följd av förlusten av ekosystemtjänster beräknas 2050 uppgå till 6 % av den globala bruttonationalprodukten om inga åtgärder vidtas.

- Målinriktade åtgärder enligt EU:s naturvårdslagstiftning har visat sig kunna vända den nedåtgående trenden för hotade arter och livsmiljöer, men betydligt större ansträngningar krävs för att upprepa dessa framgångar i större skala.
- Globalt sett har förlusten av biologisk mångfald inte bromsats nämnvärt. Viktiga ekosystem – som skogar, våtmarker och korallrev – är allt hårdare drabbade av förstörelse och försämring.

SAMMANFATTNING AV LÄGET

A. HANDLINGSOMRÅDE 1: BIOLOGISK MÅNGFALD I EU

Mål

² *Science*: Vol. 317, nr. 5839, s. 810–813.

³ www.europe-aliens.org

⁴ *The economics of ecosystems and biodiversity*,
http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/economics/pdf/teeb_report.pdf

1. Att skydda EU:s viktigaste livsmiljöer och arter

Själva kärnan i EU:s politik för biologisk mångfald är fågeldirektivet och habitatdirektivet, som utgör den rättsliga grunden för Natura 2000-nätet av skyddade områden. Sedan 2006 har medlemsstaterna lagt fram förslag om att skydda ett område med större yta än Portugal, och nätet har för första gången utvidgats till de nya medlemsstaterna. Likaså har medlemsstaterna inom ramen för fågeldirektivet utsett ett område med större yta än Irland. Det kombinerade Natura 2000-nätet omfattar nu mer än 25 000 områden, som täcker omkring 17 % av Europeiska unionens totala landmassa.

De flesta av EU-medlemsstaternas utomeuropeiska länder och territorier och yttersta randområden omfattas inte av EU:s naturvårdslagstiftning, men de hyser några av de platser som har störst biologisk mångfald i hela världen.

- Planerna att färdigställa den del av Natura 2000 som finns på land fram till 2010 följer tidsschemat. Ytterligare insatser krävs framför allt för att slutföra nätet till havs fram till 2012.
- Den stora utmaningen har blivit att förvalta och återställa områden som ingår i Natura 2000 på ett effektivt sätt.
- Vid det franska ordförandeskapets möte i Réunion i juli 2008 åtog sig företrädare för de utomeuropeiska länderna och territorierna och de yttersta randområdena samt medlemsstaterna att utveckla frivilliga Natura 2000-liknande nät i dessa områden.

2. Att bevara och återställa biologisk mångfald och ekosystemtjänster på landsbygden i EU generellt

Inom ramen för axel 2 i landsbygdsutvecklingsprogrammet beräknas 20,3 miljarder euro från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) ha avsatts till miljöåtgärder inom jordbruket för 2007–2013, vilket är ett betydande stöd till Natura 2000 och den biologiska mångfalden. Dessutom har omkring 577 miljoner euro av EJFLU-medel avsatts specifikt för jordbruks- och skogsområden inom Natura 2000, vilket innebär nya målinriktade åtgärder inom ramen för denna politik. Det finns stora skillnader mellan olika medlemsstaters sätt att använda dessa medel.

Enligt tvärvillkoren finns det fyra viktiga normer för god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden samt föreskrivna verksamhetskrav kopplade till naturvårdsdirektiven. Dessa kan ha stor positiv påverkan på den biologiska mångfalden. De flesta länder tillämpar redan dessa åtgärder. Som ett led i hälsokontrollen av 2003 års reform av den gemensamma jordbrukspolitikens⁵ har kommissionen föreslagit att de krav avseende landskapets karaktär som ingår i normerna för god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden ska skärpas för att främja den biologiska mångfalden. Detta kommer att bidra till att bevara de positiva miljöeffekterna av arealuttaget, som enligt kommissionens förslag ska avskaffas. Det föreslås också att ytterligare landsbygdsutvecklingsmedel ska avsättas till bland annat biologisk mångfald, genom en ökad överföring av medel från den första pelaren i den gemensamma jordbrukspolitik till den andra (dvs. modulering).

⁵ KOM(2008) 306.

När det gäller skogsbruket var det ett viktigt steg när EU:s skogshandlingsplan antogs i juni 2006, och i februari 2008 antog man tillsammans med medlemsstaterna ett arbetsprogram i anslutning till handlingsplanen. I flera medlemsstater arbetar man med att utveckla förvaltningsplaner för avrinningsområden enligt ramdirektivet om vatten. Inom detta område finns det nu också ett direktiv om bedömning och hantering av översvänningsrisker⁶.

- En gemensam övervaknings- och utvärderingsram för landsbygdsutvecklingen kommer att innefatta indikatorer av betydelse för den biologiska mångfalden. Därmed kommer det att kunna fastställas i vilken utsträckning åtgärder inom landsbygdsutvecklingen har positiva effekter på den biologiska mångfalden.
- Den förväntade ökningen av grödor för produktion av biomassa och biobränslen innebär visserligen att fossila bränslen ersätts och de globala utsläppen av växthusgaser därmed minskas, men i avsaknad av lämpliga miljöskyddsåtgärder kan denna utveckling påverka den biologiska mångfalden i EU negativt. För att undvika dessa eventuella negativa effekter har kommissionen föreslagit hållbarhetskriterier för biobränslen i förslaget till direktiv om främjande av användningen av förnybar energi.
- I och med att man misslyckades med att anta det föreslagna ramdirektivet om mark finns det fortfarande en stor lucka i lagstiftningen när det gäller bevarandet av markens struktur och funktioner.

3. Att bevara och återställa biologisk mångfald och ekosystemtjänster i havsmiljön i EU generellt

Ramdirektivet om havsstrategin, som antogs i juni 2008⁷ innehåller grunden för hur man ska uppnå en god miljöstatus i havsmiljön och förbättra bevarandestatusen för EU:s biologiska mångfald i havet. Meddelandet *Den gemensamma fiskeripolitikens roll för att genomföra en ekosystemansats i havsförvaltningen* antogs i april 2008⁸.

Rådets förordning om bekämpande av olagligt, oreglerat och orapporterat fiske antogs den 29 september 2008. Kommissionen har också lagt fram förslag om en politik för att minska oönskade bifångster och stoppa bruket att kasta fångst överbord inom EU:s fiske⁹. Ett antal regleringsåtgärder på fiskeområdet håller också på att vidtas för att minimera fiskets inverkan på icke-målarter och livsmiljöer.

- Många kommersiella fiskebestånd i europeiska vatten ligger fortfarande under de säkra biologiska gränserna. Vi har alltså en situation där det krävs betydande minskningar av det totala fisketrycket till hållbara nivåer inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken.
- En ny förordning om insamling av uppgifter kommer att främja periodiska bedömningar av framstegen med att integrera kraven för skydd av biologisk mångfald¹⁰.

⁶ EUT L 288, 6.11.2007, s. 27.

⁷ EUT L 164, 25.6.2008, s. 19.

⁸ KOM(2008) 187.

⁹ KOM(2007) 136.

¹⁰ EUT L 60, 5.3.2008, s. 1–12.

4. Att göra den regionala och territoriella utvecklingen mer förenlig med biologisk mångfald i EU

Inom ramen för de operativa programmen för 2007–2013, som samfinansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och sammanhållningsfonden, har medlemsstaterna anslagit 2 719 miljoner euro till ”främjande av biologisk mångfald och naturskydd”. Ytterligare 1 146 miljoner har anslagits till ”skydd av naturtillgångar”, som även omfattar projekt som rör biologisk mångfald. Sammanlagt 1 376 miljoner euro har avsatts till ”skydd och utveckling av naturarvet” i samband med turism, och detta kommer också att omfatta en del medel till biologisk mångfald.

Alla medlemsstater utom tre har avsatt medel för biologisk mångfald, även om anslaget relativa storlek varierar mellan olika länder. Två medlemsstater planerar att använda mer än 3 % av sina anslagna medel för kategorier kopplade till biologisk mångfald.

- Det har inte uppnåtts någon enighet på gemenskapsnivå om särskilda indikatorer för biologisk mångfald som ska ingå i strukturfondernas huvudindikatorer för 2007–2013, men några medlemsstater har utarbetat sådana indikatorer och denna erfarenhet bör utvidgas till andra länder.
- Man måste också bygga vidare på befintliga exempel på god praxis som visar att sammanhållningspolitiken har positiva effekter på den biologiska mångfalden.
- En betydande del av strukturfonderna är nu tillgängliga för nya medlemsstater, vilket ofrånkomligen leder till ett ökat tryck på den biologiska mångfalden och förutsätter omsorgsfull planering som garanterar att infrastrukturbehoven är förenliga med skyddet av den biologiska mångfalden.

5. Att avsevärt minska invasiva främmande arters och främmande genotypers påverkan på EU:s biologiska mångfald

24 medlemsstater har för närvarande inga strategier och planer som rör invasiva arter. Flera medlemsstater har dock tagit med mål som omfattar invasiva arter i sina nationella strategier för biologisk mångfald. En radsförordning som specifikt omfattar invasiva arter inom vattenbruket antogs den 11 juni 2007¹¹.

- Här finns en viktig lucka i politiken och därför behandlar ett nytt meddelande, *En EU-strategi mot invaderande arter*, olika sätt att hantera frågan om invasiva arter i Europeiska unionen.

B. HANDLINGSOMRÅDE 2: EU OCH GLOBAL BIOLOGISK MÅNGFALD

Mål

¹¹ Rådets förordning (EG) nr 708/2007.

6. Att göra de internationella styrelseformerna för biologisk mångfald och ekosystemtjänster betydligt mer effektiva

Det nionde mötet i partskonferensen för konventionen om biologisk mångfald (COP9) stärkte genomförandet av viktiga arbetsprogram inom ramen för konventionen, exempelvis inom områden som biologisk mångfald i skogar och skyddade områden. Där fastställdes för första gången på global nivå att produktionen och användningen av biobränslen måste vara hållbar i förhållande till den biologiska mångfalden. Där antogs vetenskapliga kriterier för identifiering av marina skyddsområden i fria havet. Där enades man också om en process för att föra fram frågor som rör biologisk mångfald i de pågående klimatförhandlingarna inom ramen för FN:s ramkonvention om klimatförändringar.

2010-målet har tagits med i millennieutvecklingsmålen. År 2007 inledde G8-gruppens miljöministrar det s.k. Potsdaminitiativet, som omfattar särskilda åtgärder för att uppnå 2010-målet för biologisk mångfald och antog *Kobeuppmanningen till åtgärder för biologisk mångfald*.

EU fortsätter att främja internationella åtgärder inom FN, regionala fiskeriförvaltningsorganisationer och berörda internationella konventioner för att skydda sårbara livsmiljöer i havet. EU har deltagit aktivt i den process inom ramen för Förenta nationernas havsrättskonvention som ledde till att FN:s generalförsamling i december 2006 antog en resolution om hållbart fiske för att skydda sårbara djuphavsekosystem i fria havet.

- De ansträngningar utan motstycke som efterlystes i FN:s millennieutvärdering av ekosystemen har hittills inte förverkligats. De globala åtgärderna behöver fortfarande stärkas avsevärt så att den globala förlusten av biologisk mångfald kan bromsas betydligt till 2010.
- Man måste maximalt utnyttja det faktum att 2010 är FN:s internationella år för biologisk mångfald för att främja ökad medvetenhet och globala åtgärder för biologisk mångfald.

7. Att avsevärt stärka stödet för biologisk mångfald och ekosystemtjänster i EU:s externa bistånd

I genomsnitt uppgick EU:s externa bistånd för biologisk mångfald 2003–2006 till omkring 740 miljoner euro per år, vilket utgör 48 % av stödet för biologisk mångfald. Medlemsstaterna ger också stora summor till den globala miljöfonden. Dessa medel utgör emellertid mindre än 2 % av EU:s och medlemsstaternas sammanlagda årliga budgetar för utvecklingsbistånd. Det finns inga tecken på att finansieringen kopplad till biologisk mångfald skulle ha ökat sedan antagandet av handlingsplanen för biologisk mångfald.

Det är en stor utmaning att integrera biologisk mångfald med budgetarna för utvecklingsbistånd i både givar- och mottagarländer. Detta beror delvis på tendensen att begränsa antalet sektorer för insatser¹², vilket ofta leder till att miljöfrågor prioriteras lägre än andra tvingande behov. Andra faktorer är t.ex. svårigheten att öronmärka medel.

¹² Gäller ej för länder inom det europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet.

EU:s landstrategidokument tar hänsyn till miljöfrågor vid behandlingen av centrala samarbetsområden. Det kan t.ex. ske genom strategiska miljöbedömningar och konsekvensbedömningar i samband med program och projekt i sektorer som är känsliga för miljön.

- Bättre information om den biologiska mångfaldens ekonomi och dess koppling till fattigdomsfrågor skulle hjälpa beslutsfattare på båda sidor att uppmärksamma frågan mer.
- Ytterligare framsteg måste uppnås för att säkerställa att miljöbedömningar systematiskt görs när miljömässigt känsliga stödoperationer finansieras av medlemsstaterna och EU, för att förebygga och minimera de negativa effekterna på den biologiska mångfalden och öka miljövinster när så är möjligt.

8. Att avsevärt minska den internationella handelns påverkan på global biologisk mångfald och globala ekosystemtjänster

Vid fjortonde konferensen för parterna i konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter stödde EU antagandet av ett antal viktiga beslut, om bland annat handel med elfenben och den strategiska Citesplanen.

Kommissionen fortsätter att arbeta mot de effekter som handel kan ha på den biologiska mångfalden genom att göra en hållbarhetsbedömning i samband med viktiga handelsförhandlingar. Kommissionen håller på att göra hållbarhetsbedömningar av alla sina planerade regionala och bilaterala frihandels- och partnerskapsavtal.

EU har bidragit till framsteg i de pågående förhandlingarna om ett internationellt system för tillgång till genetiska resurser och om tillgång till och rättvis fördelning av avkastningen från genetiska resurser vid det nionde mötet i partskonferensen för konventionen om biologisk mångfald/fjärde partsmötet (MOP4).

Framsteg har gjorts i genomförandet av EU:s handlingsplan för skogslagstiftningens efterlevnad, styrelseformer och handel (Flegt). Det första frivilliga partnerskapsavtalet undertecknades med Ghana den 3 september 2008. Flegtförhandlingar pågår med Malaysia, Indonesien, Kamerun och Republiken Kongo och väntas snart inledas med andra utvecklingsländer. Kommissionen har också föreslagit en förordning om fastställande av skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på marknaden.¹³

- En viktig utmaning kommer att vara att se till att rekommendationerna i hållbarhetsbedömningarna följs i praktiken och att förbättra vår förståelse av vilka effekter som EU:s förbrukning av livsmedel och andra basvaror (t.ex. kött, sojaböner, palmolja och metallmalmer) som kan bidra till förlust av biologisk mångfald. Detta kan leda till att man överväger politiska strategier som minskar dessa effekter.

¹³ KOM(2008) 644.

C. HANDLINGSOMRÅDE 3: BIOLOGISK MÅNGFALD OCH KLIMATFÖRÄNDRING

Mål

9. Att underlätta den biologiska mångfaldens anpassning till klimatförändring

Som en uppföljning av sin grönbok från 2007¹⁴ håller kommissionen på att utarbeta en vitbok om anpassningen till klimatförändringar. Den kommer bland annat att behandla kopplingen mellan biologisk mångfald och klimatförändringar.

I kommissionens meddelande om avskogning¹⁵ föreslås att EU i förhandlingarna om framtidens klimatsystem inom ramen för FN:s klimatförändringskonvention ska kräva att minskningen av världens skogstäckning stoppas senast 2030 och att den totala tropiska avskogningen ska minska med minst 50 % senast 2020 i förhållande till dagens nivåer. Detta mål kan ge stora positiva effekter på klimatförändringar och biologisk mångfald fram till 2020.

- Det är nödvändigt att tydligare erkänna vilken avgörande betydelse som sunda ekosystem har för att stärka förmågan att klara miljöpåfrestningar, som i sin tur minskar exponeringen för det hot som klimatförändringar utgör.
- Synergieffekterna mellan åtgärder för att mildra klimatförändringarna och anpassningsåtgärder, och bevarandet och den hållbara användningen av biologisk mångfald måste maximeras.

D. HANDLINGSOMRÅDE 4: KUNSKAPSBASEN

Mål

10. Att avsevärt stärka kunskapsbasen för bevarande och hållbart utnyttjande av biologisk mångfald i EU och globalt.

Forskning som gjorts inom gemenskapens sjätte ramprogram för forskning (2002–2006) används redan i dag för utvecklingen av EU:s politik för biologisk mångfald. Man förväntar sig att åtta projekt avseende biologisk mångfald kommer att finansieras genom de två första förslagsomgångarna i sjunde ramprogrammet, vilket motsvarar ett sammanlagt EU-bidrag på 23 miljoner euro eller omkring 7 % av de totala utgifterna för miljöprojekt. Minst 14 medlemsstater har särskilda nationella eller subnationella program som stöder forskning om biologisk mångfald.

Som ett led i Potsdaminitiativet, som antogs av G8-gruppen 2007, har Europeiska kommissionen och Tyskland gemensamt tagit initiativ till en studie om ekosystemens och den biologiska mångfaldens ekonomi (*The economics of ecosystems and biodiversity*) i samarbete med Europeiska miljöbyrån. Resultaten av en bedömning i första fasen presenterades vid det nionde mötet i partskonferensen för konventionen om biologisk mångfald.

¹⁴ KOM(2007) 354.

¹⁵ KOM(2008) 645.

- Man måste se till att medlemsstaternas och gemenskapens forskningsbidrag understöder politiken för biologisk mångfald på ett lämpligt sätt.
- I en andra fas kommer undersökningen om ekosystemens och den biologiska mångfaldens ekonomi att mynna ut i politiska slutsatser under 2009.

- EU är också engagerat i den globala strategin för uppföljning av milenniebedömningen av ekosystem och har åtagit sig att utveckla en regional bedömning för Europa. Sex medlemsstater har planer på att följa upp denna milenniebedömning,
- Vid det nionde mötet i partskonferensen för konventionen om biologisk mångfald stödde EU och dess medlemsstater förslaget från FN:s miljöprogram om inrättande av en mellanstatlig vetenskapspolitisk plattform för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (IPBES), för att stärka den oberoende vetenskapliga rådgivningen till det globala beslutsfattandet.

E. DE FYRA CENTRALA KOMPLETTERANDE ÅTGÄRDerna

1. Att säkerställa tillräcklig finansiering

Möjligheterna att samfinansiera kostnaderna för Natura 2000 existerar i varje relevant EG-finansieringsförordning för 2007–2013. Riktlinjer och utbildning inom ramen för EU-kontrakt har tillhandahållits för att bistå medlemsstaterna när de ska ansöka om dessa medel. Ett IT-verktyg har utvecklats för Natura 2000-finansiering.

För många länder tycks axel 2 i landsbygdsutvecklingspolitiken vara den viktigaste källan för EU-finansiering av Natura 2000 och biologisk mångfald. För andra länder är Europeiska regionala utvecklingsfonden en betydande källa till gemenskapsfinansiering. Ett systematiskt problem som man stött på inom många politikområden är svårigheten att få fram tillförlitliga siffror på hur mycket pengar som faktiskt läggs på biologisk mångfald. I många fall beror detta helt enkelt på att registrerings- och rapporteringsförfarandena är otillfredsställande.

- Det finns ett behov av att vidareutveckla metoder för att fastställa hur mycket gemenskapsfinansiering som medlemsstaterna använt för naturvård och om detta är tillräckligt för att stödja förvaltningen och återställandet av Natura 2000 och de allmänna behoven vad gäller biologisk mångfald.
- Förvaltningsplaner för områden måste utvecklas vidare. Bristen på sådana verktyg kan innebära en allvarlig begränsning av möjligheten att säkra en tillräcklig finansiering av Natura 2000-nätet. En ny kommissionsundersökning syftar till att ytterligare stödja kopplingar mellan finansiering och förvaltning av Natura 2000.

2. Stärkt beslutsfattande och genomförande på EU-nivå

Styrelseformerna inom EU för frågor som rör natur och biologisk mångfald har setts över. Regelbundna möten mellan chefer från EU-medlemsstaternas naturvårdsmyndigheter tar nu systematiskt upp punkter som behandlar framsteg i förhållande till handlingsplanen för biologisk mångfald och genomförandet av naturdirektiven. En ny samordningsgrupp

övervakar ett gemensamt tekniskt arbetsprogram för frågor som rör natur och biologisk mångfald inom EU. Kommissionens interna avdelningsövergripande arbetsgrupp för biologisk mångfald har nära band till denna samordningsgrupp.

Det nya EU-nätverket *GreenForce* för personer verksamma inom området behandlar naturskydds- och skogsbrukspolitik och -lagar i medlemsstater. Det har bildats för att främja kommunikation och utbyte av erfarenheter från praktiskt genomförande, efterlevnad och tillsyn.

En viktig utveckling var att EG-domstolen 2007 för första gången tillät interimistiska åtgärder för att stoppa verksamhet av potentiellt skadlig karaktär i ett Natura 2000-område i Polen. Kommissionen valde att utnyttja en interimistisk åtgärd i sin ansökan till EG-domstolen för att förhindra bestående skador i skyddade områden när risken för detta var överhängande. Begäran om en interimistisk åtgärd drogs tillbaka när Polen gick med på att stoppa de berörda arbetena i väntan på EG-domstolens beslut i ärendet¹⁶.

- Mekanismerna för samarbete inom och mellan gemenskapen och medlemsstaterna för genomförande av handlingsplanen måste stärkas, i synnerhet när det gäller politikområden som påverkar den biologiska mångfalden.

3. Att etablera partnerskap

I november 2007 anordnade det portugisiska ordförandeskapet en konferens i Lissabon om företag och biologisk mångfald. Där sjösattes initiativet *EU:s företag och biologisk mångfald*. 20 medlemsstater har angett sig ha nationella initiativ som syftar till att främja partnerskap för biologisk mångfald.

- Kommissionen håller på att inrätta en teknisk stödplattform för EU:s företag och biologisk mångfald.
- Ett *system för att belöna Natura 2000-partner* håller på att inrättas för att främja förvaltningen av och kommunikationen om Natura 2000.

4. Att stärka allmänhetens kunskap, medvetenhet och deltagande

Eurobarometers opinionsundersökning i december 2007 visade att endast en minoritet av EU-medborgarna ansåg sig vara välinformerade om förlusten av biologisk mångfald. Rekommendationer från en undersökning om räckvidden för en kommunikationskampanj i hela EU tjänade som underlag för 2008 års förslagsomgång för informations- och kommunikationsdelen av Life+. Några medlemsstater har redan inlett kampanjer för att öka medvetenheten om den biologiska mångfalden.

- För att utnyttja allmänhetens stöd för EU-åtgärder syftande till att stoppa förlusten av biologisk mångfald överväger kommissionen att vidta prioriterade åtgärder för att inleda en

¹⁶ Mål C-193/07.

allmän kommunikationskampanj som fungera som stöd för nationella och andra kampanjer.

- Den biologiska mångfalden måste integreras bättre med kommunikationskampanjer för att främja en hållbar livsstil och hållbar konsumtion och produktion.

F. ÖVERVAKNING

Framstegen med SEBI 2010-initiativet har fortsatt. 26 europeiska indikatorer för biologisk mångfald kommer att offentliggöras av Europeiska miljöbyrån under första halvåret 2009. De kommer att tjäna som underlag för den första europeiska indikatorsbaserade bedömningen av framstegen mot 2010 års mål när det gäller biologisk mångfald. Nationella indikatorer, anpassade till SEBI 2010-ramen, håller på att utvecklas i medlemsstaterna.

- SEBI 2010 måste kompletteras med andra indikatorer, i synnerhet indikatorer som utformats för att bedöma framstegen inom olika politikområden.
- Finansieringen av övervakningen av biologisk mångfald är eftersatt jämfört med de nationella investeringarna i andra miljöaspekter. Den måste ökas avsevärt för att ge utrymme för omfattande framtida bedömningar.

SLUTSATS

Trots att meddelandet om biologisk mångfald från 2006 fick ett positivt mottagande och att vissa framsteg har gjorts i genomförandet av EU:s handlingsplan för biologisk mångfald tycks det – baserat på de nuvarande insatserna – mycket osannolikt att det övergripande målet att stoppa förlusten av biologisk mångfald i EU till 2010 skulle kunna uppnås. Det kommer att krävas stora ytterligare ansträngningar av Europeiska gemenskapen och EU:s medlemsstater under de närmaste två åren om vi överhuvudtaget ska komma i närheten av vårt mål.

Globalt sett är förlusten av biologisk mångfald katastrofal, med ekosystem som ofta försämras så mycket att de naturliga processerna störs, vilket leder till allvarliga ekonomiska och sociala konsekvenser. Nya frågor har uppträtt som viktiga utmaningar, t.ex. jordbrukets expansion för att klara den ökande efterfrågan på livsmedel, och utvecklingen av alternativa avsättningsmöjligheter som biobränslen.

EU:s ram för biologisk mångfald måste stärkas ytterligare, eftersom det fortfarande finns viktiga luckor, som frågan om invasiva arter. Det behöver också antas en effektiv rättslig ram för bevarandet av markens struktur och funktioner.

Integreringen av hänsyn till den biologiska mångfalden i politiken för andra sektorer är och förblir en central utmaning. Det måste utvecklas system för värdering av ekosystemtjänster, av betydelse för olika politikområden.

Kommissionen kommer att fortsätta att uppmärksamt följa genomförandet av handlingsplanen för biologisk mångfald med sikte på att tillhandahålla en heltäckande bedömning av både gemenskapsnivån och medlemsstaterna till 2010.